

COĞRAFİ KEŞİFLERDEN SONRA OLUŞAN YENİDÜNYA DÜZENİ VE OSMANLI EKONOMİ POLİTİĞİ

New World order Created after Geographical Discoveries and The Ottoman Political Economy

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/joh.55790>

Hüseyin Vehbi İMAMOĞLU

Özet

Avrupalılar Uzakdoğu'ya ulaşmak gayesiyle yola çıkıp Amerika kıtasına ayak bastıklarında kendileri açısından ne kadar kıymetli bir keşif yaptıklarının farkında bile değillerdi. Ancak çok kısa bir süre sonra Amerika ve Afrika'nın zengin altın ve gümüş madenlerine el koyarak ekonomik anlamda yeni bir dünya düzenine geçişi başlatmışlardır. Madenlere erişim Avrupalı devletlerin tarıma bağlı ekonomilerini terk edip ticaret ekonomisi olarak isimlendirilen yeni bir ekonomi modeli tercihini gündeme getirmiştir. Bu sürecin sonunda Avrupalı ülkelerde ortaya çıkan "merkantilizm" düşüncesi, hammadde kaynağı olarak görülen ülkelerin sömürülmesi faaliyetlerini hızlandırmıştır. Merkantilizmin kıymetli maden birikimini teşvik ederek kapitalizme yol açması, dünya ölçeğinde ekonomik sistemlerin değişimini gündeme getirmiştir. Kapitalizmin ortaya çıkması aynı zamanda sanayi inkılabıyla da yakından ilgilidir. Merkantilist politikayı benimseyen ülkeler, hammadde ve pazar arayışlarıyla Osmanlı gibi ülkeleri hedef haline getirirken, Avrupalı devletleri de sürekli ayrıcalık talebiyle Osmanlı Devleti'ne baskı yapmaya itmiştir. Bu ilişki Osmanlı Devleti'ni ekonomi politikasını yeniden gözden geçirmeye sevk ederken; küresel ölçekli gelişmeler devletin sonunu getirmiştir.

Anahtar Kelimeler

Coğrafi Keşifler, Merkantilizm, Kapitalizm, Ticaret, Kapitülasyon

Abstract

When the Europeans set out to reach the Far East set foot in the continent of America, they were not even aware of what a valuable discovery they made for themselves. However, after a very short period of time, they seized the control of rich gold and silver mines of America and Africa and started the transition to a new world order in economic terms. Access to mines caused European states to leave their economies which were dependent on agriculture and to prefer a new economy model called trade economy. The idea of "mercantilism" that emerged in European countries at the end of this process accelerated the activities of exploiting the countries seen as a source of raw materials. The fact that mercantilism led to capitalism by promoting the accumulation of precious metals brought about the change of economic systems on a world scale. The emergence of capitalism was also closely associated with the industrial revolution. While the countries which adopted the mercantilist policy made countries such as the Ottoman Empire a target with their raw material and market search, they pushed the European states to put pressure on the Ottoman Empire with their constant demand for privilege. While this relationship prompted the Ottoman Empire to reconsider its political economy, global scale developments brought the end of the state.

Keywords

Geographical discoveries, Mercantilism, Capitalism, Trade, Capitulation

References

- Avçılar, S. B. (2003). Asya tipi üretim tarzı'na veda. *Bilig*, (24), 1-28.
Aydemir, C. ve Güneş, H. H. (2006). Merkantilizmin ortaya çıkışı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 136-158.

Bulut, M. (2006). Merkez Akdeniz'den Atlantik'e kayarken Avrupalılar ve Osmanlılar. Doğu-Batı Dergisi, (34), 223-230.

Bulut, M. (2012). Osmanlı ekonomi politikası'na yeniden bir bakış. Bilig (62), 63- 96.

Dumrul, C. & Dumrul, Y. (2014). Osmanlı İmparatorluğu'nun kapitalist paternde sanayileşmesinin önündeki engeller üzerine bir inceleme. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 12(23), 146-170.

[Tam metne ulaşmak ve tüm referansları görmek için tıklayın.](#)